Ч. 274 (14.171). ЛЬВІВ, ПОНЕДІЛОК 14. ЖОВТНЯ 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед. полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Святочна інавґурація

нового акад. року у Греко-кат. Богословській Академії у Львові.

Львів, 13. жовтня.

Інавґурація нового академічного року у Греко-Кат. Богословській Академії у Львові пройшла дуже святочно. Започаткувала її в год. 9. рано торжественна Служба Божа в церкві св. Духа, на якій крім професорського збору Академії і питомців явились також у поважному числі запрошені представники ріжних українських установ, преси, тощо, що після закінчення богослуження перейшли всі до авлі.

Точно в год. 11. виступив на естраду великий хор питомців, що відспівав Е. Ґріґа „Пізнання правди" у фортепіяновому супроводі. Дириґував пит. Якубяк.

Після того зложив звідомлення з діяльности Академії за минулий рік о. *ректор д-р Йосиф Сліпий.* З того звідомлення довідалися приявні про зріст ріжних аґенд Академії і дальшу її розбудову. Між іншим у минулому звітовому році професорський збір Академії збільшився знову на кілька сил, так, що тепер на фільософічному виділі викладає 11, на теольоґічному 15 професорів. Поза правильними викладами працюють студенти ще по ріжних семинарах та користають з бібліотеки, Музею і т. д.

Щодо Музею Академії, то він виказує теж поважний зріст, бо за мин. рік прибуло дальших ... експонатів. Заходом Музею переведено розкопки в Побережі, крім того ведено екскурзії в найближчу околицю. Директором Музею є д-р Драґан.

Наукова бібліотека Академії, при якій відкрито наукову робітню, збільшилась на 400 томів. Тепер є в бібліотеці понад 1.500 чисел.

З нових наукових праць Академії появились: два томи праць з історії львівської Духовної Семинарії й один том праць Митрополита Андрея. Крім того семинар історії церкви під проводом проф. д-ра М. Чубатого видав I. том свого архіву.

Академія брала участь через своїх відпоручників у IV. унійному з'їзді в Пінську, де проф. Академії о. д-р Лев Глинка виголосив реферат на тему: „Єдність Катол. Церкви та ріжнородність обрядів".

Слухачів в Академії було у зимовому семестрі: на теольоґічному виділі 194, на фільософічному 170; в літньому семестрі: на теольоґічному виділі 193, на фільософічному 168, разом 361. В порівнанні з попереднім роком число слухачів збільшилося на 43.

При кінці зложив ще о. ректор Сліпий касове звідомлення, з якого виходить, що білянс Академії є активний. Академія у матеріяльному відношенні завдяки жертвенности Митрополита і добрій господарці в загальному забезпечена.

Звідомлення о. ректора д-ра Й. Сліпого, що змалювало ядерно працю Академії і розріст ріжних її ділянок, приняли всі приявні гучними оплесками.

З черги виголосив о. проф. *д-р Микола Конрад* виклад на тему: „Закон історичного розвитку фільософії". Присутні вислухали реферату з найбільшою увагою і нагородили промовця також гучними оплесками.

Після того хор питомців відспівав ще Ліриця „Хваліте" і на закінчення національний гимн, що його підхопила вся авля. По закінченні програми дехто з учасників оглядав ще молитовницю та Музей Академії.

Ювилейне Свято

читальні „Просвіти" в Голоску Великім.

1935. рік залишиться на довго в памяти українців-громадян Голоська Великого. Не весну ц. р. відбулось величаве посвячення власного дому чит. „Просвіти", а в неділю 13. жовтня ц. р. просвітяни обходили ювилейне свято з нагоди 25-ліття існування своєї читальні. Свято почалось богослуженням в церкві. В год. 9.30 рано парох *о. Жолнірчук* посвятив пропамятний щит, у який вбивали цвяхи просвітяни і представники центральних установ та преси зі Львова. По панахиді за померших членів читальні *о. Коле*, редемпторист відправив у сослуженні *о. Грами* (редемпториста) і *о. Жолнірчука*, торжественну Службу Божу, проповідь виголосив о. *Каштанюк.*

Пополудні в год. 3.15 почалась друга частина ювилейного свята — академія.

Академію розпочав п. *Гр. Чухрай*, що привитав від виділу читальні усіх гостей і місцевих громадян. Опісля хор з Ясиськ відспівав просвітянський гимн. Промова п. *Святослава Моталь* заторкала ті важні питання українського громадянського, зокрема просвітянського життя, що живо цікавлять усіх зорґанізованих українців. По відчитанні привіту від чит. „Просвіти" в Сиґнівці довшу промову з привітом від Матірного Товариства „Просвіти" у Львові виголосив голова проф. *І. Брик*, від чит. „Просвіти" на Вульці п. *Дубас.*

На дальшу програму склались виступи хору з Ясиськ, що відспівав поправно коротке „Учітеся брати мої", Колесси „Ой, умер старий батько" і Кишакевича „Не плакати нам". Дует дівчаток з місцевого доросту „Чом, чом..." виспав дійсно дуже гарно. Бурхливі оплески збирали Нуся Завалїївна й Ганна Ясиськова, які відспівали пісню „Люблю дивитись" — О. Нижанковського. Декламації п. *Т. Камецької:* Грінченка „До праці" і п. *І. Шутки:* Мальованого „Не потурай" були гарні і добре витолошені. У рефераті п. *Олександер Шевчук* зясував коротку історію оснування читальні та її праці за 25 літ. Зокрема більшу увагу присвятив справі будови власного дому „Просвіти" в Голоску Великім.

Академія закінчилась добре обдуманою інсценізацією 6 дівчаток місцевого доросту. Глибокий зміст інсценізації і світляні ефекти склалися на те, що інсценізація була найкращою точкою програми.

Хорові з Ясиськ та його диригентові п. С. Мельникові належиться щира дяка. Признання належиться теж провідниці місцевого доросту п. **Марії Тисович**, що вложила багато праці у точку дітвори до цього свята, яке закінчилось відспіванням національного гимну.

Новий польський уряд.

Президент Мосціцький іменував у неділю новий уряд під проводом бувшого міністра внутрішніх справ Маріяна **Зиндрам-Косцялковського.** На його внесення іменували: бувш. мін. Евг. **Квятковського** віцепремієром (господарські справи) і міністром скарбу; бувш. маршалка сенату й теперішнього краківського воєводу Вол. **Рачкевича** міністром внутрішніх справ; Йосифа **Бека** міністром закордонних справ; ґен. Тад. **Каспшицького** міністром військових справ; Чесл. **Міхаловського** міністром справедливости; дотеперішнього віцеміністра освіти проф. Конст. **Хилінського** керманичем м-ства віроісповідань і освіти; Юл. **Понятовського** міністром хліборобства й земельних реформ; президента Банку Кр. Господарства ґен. д-ра Ром. **Гурецького** міністром промислу та торговлі; Мих. **Буткевича** міністром комунікації; теперішнього виленського воєводу Вол. **Ящолта** міністром суспільної опіки; Ем. **Калінського** міністром почт і телеграфів.

В год. 11.30 члени нового уряду зложили на Замку на руки президента Мосціцького присягу.

Засідання сойму та сенату.

У варшавських політичних колах зачувати, що вже на другий тиждень скличуть сесію сойму та сенату. Новий уряд зясує новому парляментові господарську програму. При цьому кабінет прем. Косцялковського зажадає від парляменту спеціяльних повновластей для переведення деяких господарських справ

—o—

Японські і манджурські вояки

перейшли кордон СССР.

Вбиті й ранені

МОСКВА, ПАТ. Аг. Тас повідомляє: 6 жовтня около 20 манджурських вояків під проводом японського старшини перейшли большевицько-манджурський кордон і напали в віддалі 3 км. від кордону на большевицьку стежу. 8. жовтня в тій самій околиці запримітили на большевицькому кордоні японсько-манджурський відділ, около 50 вояків. 12. жовтня японсько-манджурський відділ, около 50 вояків, знову вийшов на большевицьку територію та став обстрілювати большевицькі кінні стежі. Коли на поміч прийшло 18 большевицьких вояків, японсько-манджурський відділ обстрілював їх із скорострілів. По большевицькому боці було кількох убитих і ранених. Здогадуються, що й наступаючі мали втрати.

Уряд СССР доручив своєму амбасадорові в Токіо зложити рішучий протест. Рівночасно большевицький уряд предложив створити мішану комісію, щоб перевела слідство на місці.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ІНДІЇ.

Військо відішлють до Африки.

БОМБАЙ, ПАТ. Хоч офіціяльно заперечують індійський уряд робить приготування, щоб на випадок мобілізації перевели її в найскоршому часі. Відпустки індійських і британських старшин відкликали. В Бомбаю роблять приготування для транспорту війська до Африки. Британські війська, стаціоновані в Пуні, дістали приказ, щоб були готові відплисти до Африки. Індійський уряд переводить анкету серед лікарів і почтовців, бо хоче довідатися, хто з них готов їхати за кордон. Уряд інформується у військової влади.

ПОС. ВІНЧІ ВИЇХАВ ІЗ АДДІС-АБЕБИ.

Аг. Аваса повідомляє з Аддіс-Абеби, що італійський посол гр. Вінчі виїхав у неділю з Аддіс-Абеби. Абісинський уряд рішений був на силу вислати поза кордони пос. Вінчі, коли б він був обстоював при свому, що останеться в Аддіс-Абебі.

Кляса суспільности, про яку мало хто знає

Дещо про гірку й незавидну долю форналів на наших землях

Здається, що ніхто не має сумніву, що теперішня кріза влучила найбільше наше село. Нарікання міського робітництва на брак праці не може йти у ніякому відношенні з браком праці по селах. Властиво тої праці є досить; її для необхідности прожитку мусять виконувати, але нема кому й чим за неї винагородити.

Зупинімся тут на людях, якими ніхто не цікавиться, хоч вони майже виключно нашої національности, а саме на двірській службі т. зв. форналях.

Не хочу змальовувати образу нужди, бож це зробив уже В. Стефаник у своїх безсмертних оповіданнях. Я, як сам землевласник, постараюсь передати читачам дійсний образ злиднів тих працівників.

По-перше, звідки береться контингент тих форналів? Це безземельні селяни, що через якесь нещастя залишились без останньої скиби землі і для них одиноким захистом стає двір. Доки цей двір провадив інтенсивну господарку, то все був брак робучих рук; нині, коли власник сам ледви що живе-„дихає" обганяючись від екзекуторів і коморників, не то, що не має чим платити своїх робітників, але часто сам відчуває передновок так як перший ліпший селянин. Цієї весни, якщо приймав якийсь двір форналя, то відразу застерігав собі, що „ординарію" дасть щойно з нового збору. Значить, до жнив жий, чим хочеш.

Перед війною, де була еміграція до Америки і Пруссії то двори просто запобігали, щоби знайти собі форналя. Нині не те, просяться: професійні „скарбняки", себто ті, що на службах зростали, сільські малоземельники, що хотіли би вислужити хоч рік-два у дворі й цим направити своє животіння. Подажа убиває ціну, каже одно з головних правил економіки.

Плата сільських робітників ніколи не була висока в нас у порівнанні до плат по фільварках у Чехії чи Буковині. Тепер і та мінімальна винагорода підлягає редукції, бо власник не може вив'язатися зі своїх зобовязань, скажім попросту, не має чим заплатити.

Звичайна плата це 12 сотнарів збіжа на рік à 12 зол. = 144 зол.; 30—50 зол. платні на рік (!), утримання одної корови, якщо її має або 2 л. молока з кружлівки, або 1 л. повного по 8 сот. = 360.8 = 28.80 зол.; 4 купи дров à 10 зол. = 40 зол.; пів морґа поля, щоби міг посадити собі городовину — головно бульбу = 20 зол. Мешкання в двірській хаті т. зв. чворак — вартости 25 зол. річно. Значить одно „ординаріюм", як його називають з польська коштує 287 зол. Це плата за цілий рік! Одначе звичайно дістають це лише постійні форналі, бо нові дістають менше. За цю плату вимагають від такого форналя праці від 3 год. рано до 9 години ввечір; а зимою від 4 рано до 6. веч. з одногодинною перервою на обід; чи дощ, чи погода на дворі коло коней. Їздять до міста звичайно в дощ, як нема роботи в полі. Спочинок недільний чи святочний не все як слід шанують, обхід коней обовязковий. Про якісь платні відпустки нема і згадки. Якщо через недугу форналь пропустить день, то мусить його заслужити при кінці року. Кожний форналь замість року служить рік і 2—3 тижні, а хто хоровитий, то й два місяці або і півтора року.

Мешкання „чворака" це звичайно найнужденніші ліпянки, що не відповідають найпримітивнішим вимогам гиґієни. Обід, снідання мусить жінка нести форналеві в поле нераз 2—3 км. Полуднують (обідають) все в полі.

Істнує якийсь професійний союз рільних робітників, однак це тільки на папері. Люди, що проводять ним, не знають навіть дійсних обставин і не хотять знати. Маса тих нуждарів так прибита горем, що мало про що думає. Зрештою, від кого має вломінатись полекші? Власник по кожній екзекуції каже: „Люди, йдіть собі куди хто хоче, вже останню стирту збіжа записав екзекутор за податки. Я вам не маю що дати". Форналі видять це все, одначе нікуди не йдуть, бо нема куди їм мандрувати.

Правда, власник має дати ще лікарську допомогу замісць скасованих кас хорих. Однак чи він закличе лікаря, коли на лікарську поміч він не має і для себе? Є „убезпечальня сполечна", однак вона обмежується до зайкасування кожного півроку по 48 сот. від 1 га. При нещасливім випадку підчас праці роками викручується від признання допомоги очевидному каліці.

Колись читав я в поважному віденському деннику про відносини між плянтаторами і робітниками на острові Яві. Цілий світ обурювався на визиск. Та коли нині пригадаю собі ті описи, то вони бліднуть перед дійсністю наших форналів. Там бодай той „кулі" не потребував чобіт та теплої одежі на зиму. Наш форналь без чобіт не може обійтись. Уся його плата саме йде на чоботи та одіж; ще якби стало! Збіжа зїсть він та його родина, бо форналь усе на своїх харчах. Жінка й діти форналя вже не мають за що вбратися. Влучно сказав один польський публіцист, що чвораки — це „образ нендзи і розпачи".

Тепер ще є одна перешкода, коли приймають форналів на службу. У нашій церкві є багато більше свят, ніж у римо-кат., тому особливо жидівські землевласники (вони все більше вираховані) охотніще приймають форналів рим.-кат. обряду, бо ці святкують менше днів.

Пишуть тут і там про всякі закони на користь горожан. Цікаво, чому закони не заопікуються нуждою форналів. Зверніть увагу на цю горем прибиту й обездолену верству суспільности, якщо не хочете з них мати комуністів, бо голод і нужда — це найліпші носії комуністичних ідей. Голодний, вічно-обдертий форналь, коли оповідає про своє нуждене життя, багато більше найде симпатиків для комунізму ніж сотні летючок. Ненависть його не звертається вже проти працедавця, а проти тих, що не дають змоги поміщикові як слід провадити господарства. Його бере жах на думку: „двір банкротує". Це ще його остання дошка ратунку. Якщо двір перестав би істнувати, то форналеві треба кидатись до жебрачої торби. Землі він не купить, бо не має за що. Частенько купити соли — це вже його великий видаток. З розпарцельованих дворів вертається багато колишніх форналів, що зі сльозами в очах просять, щоби знайти їм якесь заняття й через те збільшують нужду тих, що ще мають працю.

Останній час, щоби міродатні чинники звернули увагу на цю верству суспільности, що за голосом усіх прав Божих і людських, писаних і неписаних, має право до життя.

Землевласник.

Білоруська проблема.

БІЛОРУСИ ПОЗА ПОЛЬСЬКИМ ПАРЛЯМЕНТОМ.

(Докінчення.)

У нас небагато присвячувано уваги білоруському питанню поза фаховими істориками як Вол. Антонович, Мих. Грушевський, а з молодших Мирон Кордуба і Мик. Чубатий і деякими дослідниками-популяризаторами білоруської літератури, як Іл. Свєнціцький. Зокрема нечасто писала про це наша преса і в нас у Галичині сливе нема основних знавців теперішніх білоруських відносин, як і нема — на жаль — і тісніших тревалих особистих взаємин.

У поляків є дещо інакше і причини заінтересування у них мають інакше підложе та іншу мету — а саме інтереси польської національної політики на сході. І якраз ці останні інтереси диктують полякам теперішнє агресивне становище супроти білорусів при повному і безоглядному використовуванні сучасного невідрадного внутрішнього білоруського положення. Білорусів трактується з польського боку здебільша як дуже пригожий матеріял для польонізації і такої думки є значна більшість місцевих поляків, у першу чергу відносно білорусів римо-католицького обряду. Між православними білорусами працює знову унійна акція, кермована головно езуїтами східного обряду з Альбертинум, що послуговується у практиці здебільша московською мовою і яку підозрівають — можливо, що і не зовсім слушно — в польонізаційних цілях.

А внутрішній білоруський фронт сьогодні дійсно невідрадний. Лишаючи на боці Білорусь у Совітах з подібною долею як Совітська Україна, білоруси у Польщі є нині у повному розпорошенні. Від виборчого бльоку національних меншин в 1922 і 1928 р., що дав їм відносно значне парляментарне представництво в Польщі, до невдачного українсько-білоруського виборчого бльоку в 1930 р., коли на білоруських землях не вийшов ні один білоруський посол ані сенатор, а тільки один посол (Фабіян Єреміч) з державної листи українськими голосами, білоруська політика переходила ріжні перипетії у напрямі не консолідації, але безмірно для них шкідливої атомізації публичного життя. З давнішої комунізуючої Громади Бронислава Тарашкевича, Мятли і Рак-Михайловського, що колись мала значний вплив у білоруському селі, попри Центросоюз і пропольську групу Островського і Луцкевича, Християнської Демократії, Селянського Союзу до Білоруського Православного Обєднання б. сен. Богдановича — білоруське громадянство переходило ріжні метаморфози, добривши остаточно до повного розбиття. Не обєднала їх ні ділянка освітно-шкільна, ні господарська. Матеріяльна вбогість не дозволила їм на створення і розбудову ширшого середнього білоруського шкільництва, крім двох приватних білоруських гімназій у Вильні і Новогрудку, а тим більше до створення і розбудови власного вселюдного шкільництва. Всі державні школи там виключно польські, подібно зрештою як і на північно-українських землях. Білоруський Інститут Господарки і Культури в Вильні, Товариство Білоруської Школи і створене пропольською групою Островського і Луцкевича Товариство Білоруської Освіти не проявили і не проявляють такої діяльности, як цього вимагаліб білоруські національні інтереси, головно задля браку відповідного числа інтеліґентних працівників. Згінела теж давніше рухлива група білоруських римо-кат. священиків Станкевича, Годлевського і Хлаповського, а білоруські студентські організації на виленському університеті можуть дати щойно в недалекій майбутности свіжий приплив інтеліґентних сил у громадянській роботі. Лишились без більшого впливу для національного обєднання і білоруські свята зперед трьох літ з нагоди 50-ліття уродин білоруських поетів Якуба Коласа і Янка Купали. Що найважніше — білоруська преса є звичайно ефемеридного характеру і через те не може як слід сповнювати свого завдання у ділянці відродження і консолідації національних сил.

Ті невідрадні сторінки сучасного білоруського життя в Польщі надто відомі польській державній адміністрації і за спокусливі, щоби вона їх не використала для хвилевих цілей польської національної політики. На добавок і теперішні виборчі ординації до польського парляменту не давали спромоги білорусам — як і українцям — повести самостійну виборчу акцію без виборчого компромісу з урядом. Невідомо, чи сам уряд робив які заходи у цьому напрямі. Здається, що можна припустити, що не робив ніяких і поставив відразу білорусів поза скобки парляментарного життя в Польщі. Не використано тут навіть президентської ремедури при складанні сенату, як це зроблено з німцями і жидами. Таким чином до польського сойму і сенату не входить нині ні один представник двоміліонового білоруського народу в Польщі!

Очевидно додатним проявом польської політики в національних питаннях цього ніяк не можна назвати. Є це і лишиться історичною помилкою, що вправді не змете білорусів із лиця землі, але і не причиниться до санації та нормалізації національних відносин на північному сході Польщі. В остаточній меті напевно не виграє тут il sacro egoismo nazionale!

Д-р Степан Баран.

З польської преси.

Львівська „тромтадрація“ знову на овид'.

Варшавський „Роботнік“ помістив під згаданим наголовком статтейку свого львівського кореспондента, яку подаємо в перекладі:

„Львів має ту славу, що штаб львівського ББ складається майже в цілости з колишніх ендеків, загартованих у націоналістичних герцях. „Санація“ дістала у спадщині цілий той ідейний багаж, який був поживою вшехполяків десятки років. Цього скарбу не присипали попелом, але використовують його наново. До львівської „санації“ напливають з кожним роком люди нового типу і коли одні йдуть на заслужену і звичайно добре платну емеритуру, тоді приходять нові діячі і витягають руки по почести й мандати.

Велику сенсацію викликала вістка, що підчас виборів до сенату у Львові більшість „виборців-електорів“ творили неоендеки.

Їх представникові д-рові І. Венгжиновському не доставало до мандату тільки небагато голосів. І якби не страх перед „начальством“ — вислідн виборів до сенату булиб не тільки інші, але й дуже характеристичні.

Цікаве відношення тих навернених ендеків до національних справ на окраїнах, головно до української справи.

Уряд підписав з УНДО-м угоду, обіцює українцям нову епоху співпраці, а львівські „сенатори“ відгрівають по старому колишні програми „на знищене Русі“, віддрежують напасливого духа і пробують бодай таким чином удержатися на поверхні. В останніх часі задумали висипати конець у Львові на спомин сумної ери польсько-українських боїв у 1918—1919. р. Предки сипали конець „люблинської унії“, „неосанатори“ міркують, що краще буде звеличувати спомин боротьби ніж закріпляти союз порозуміння. Конець задумують сипати вже 1. листопада.

Перед кількома тижнями капітула хреста оборонців Львова і Галичини удекорувала хрестом львівський ратуш. Було велике свято, промова д-ра Венґжиновського, хоругви і т. д. І ось довідуємося з нового комунікату, що свято декорації ратуша повторять 1. листопада ц. р.

Ще донедавна покійний бриґадір Мовчинський (кілька років був послом людово-народового союзу) був на індексі. Тепер уже „санатори“ анектують небіжчика і заноситься навіть на академію в честь начальника польсько-українських боїв.

Так то на одній відтинку монтують нібито угоду, а на другім культивують тромтадрацію. Офіційна ендеція стоїть осторонь від тих урядових виступів.“

Все те, що пише „Роботнік“, у своїй основі правдиве і не вимагає ніяких коментарів

Свято „Повітового Лугу“ в Надвірній.

Перший річний попис луговиків та луговичок. — Похід вулицями міста і дефіляда. — Полева Служба Божа і проповідь о. Шевчука. — Вдатний пополудневий попис — Закінчення.

В Надвірній минулої неділі відбувся перший річний попис „Повітового Лугу“. Якщо взяти під увагу, що „Повітовий Луг“ істнує щойно від квітня ц. р., то мусимо признати, що його праця дала значні здобутки.

Погода послужила святові. Рідко коли буває в горах такий гарний день. Чиста блакить неба і пожовклі ліси на узгірях над містом повторювали в безконечність краски прапорів, вивішених на щоглах спортового грища.

До год. 9. відбулася збірка „Лугів“ на майдані коло читальні, а в год. 10. рушив похід лугових частин чвірками головними вулицями міста на грище Т-ва „Бескид“. Чоло походу відкривала гуцульська орхестра з Дори. За нею йшов адв. д-р Банах як голова „Повітового Лугу“ в товаристві старшин. Відтак машерувала 1. чета надвірнянського „Лугу“ в одностроях, опісля дівоча чета в спортових барвних строях, дальше молодша муж. чета надвірнянська, а за нею сільські „Луги“ в прегарних підгірських нар. строях. Похід закінчився дефілядою лугових частин, яку приняла Повітова Старшина і визначні громадяни міста. Відтак частини уставились на грищі лавами до молитви. В год. 11. відбулася полева тиха Служба Божа, відправлена місцевим адміністратором о. Шевчуком в асисті питомців. Співав до Служби Божої гарний мішаний хор з Делятина під управою п. Гарасимовича. Відправу закінчив о. Шевчук короткою палкою промовою до Лугового Братства.

В год. 12. скінчилася перша частина свята. По 2-годинній перерві відбулася у приявності тисячних мас видців друга частина програми. Розпочали її звіти поодиноких частин перед повітовим старшиною. На його поздоровлення йшла від кожного „Лугу“ грімка відповідь: „Слава Лугові, Батьківщині слава!“ Звіти виявили 190 хлопців і 128 дівчат, разом 318 осіб.

Після того піднесено урочисто прапор і відспівано лугово-стрілецький гимн „Гей у Лузі червона калина“. В промові голова д-р Банах зазначив, як створено повітовий провід і подав його намічені праці на найближчу будучність, щоб організація була видатна у всіх селах. Далі підніс, що трагічні слова козацьких дум: „визволяти братів з неволі“ пригадуються знову молодому поколінню. І ми мусимо цей заповіт сповнити“.

До вправ стануло 170 луговиків і 128 луговичок. Пригривала стрілецькі пісні добре до такту орхестра з Дори. Виконано всі приписані інструкцією вправи, за які вправляючі збирали рясні оплески. Надзвичайно подобались: мішана вправа — танець шумка, сильні в рухах вправи хлопців палицями і гармонійні вправи дівчат хустинами. Хоч учасники походили з ріжних сторін і не було змоги відбути спільної проби, вправи випали рівно, бо вишкіл був совісний. Перший ряд показчиків, зложений з четарів і четарок, давав тип стрункого й елястичного в рухах луговика та звинної луговички.

Кінцева вправа дівчат у супроводі співу „Боже Великий, Єдиний“ похилила відкриті голови публики. Ця ораторія в ритмі й пісні зворушує кожного до глибини.

Ще раз короткі свистки скликали учасників до веж. Взяли в них участь і хлопці і дівчата. Особливо сильні вежі будував „Луг“ з Грабівця; розвинені і трудні вежі дав „Луг“ надвірнянський.

Вже над грище заглянув молодий місяць, коли повіт. заст. голови м-р Бачинський, що проводив вправами, виголосив кінцеве слово при стяганні нац. прапору. Промовець завзивав усіх присутніх до ширення лугової ідеї в найдальших закутинах нашого повіту. А потім лужим полумям бухнула в гору лугова ватра.

Вечором у салі надвірнянської читальні зібралися ще раз луговики й луговички, щоб у спільнім танку й забаві провести мило час аж до ранку

Ще одно вбивство священика на Волин.

Костопіль, 7. жовтня.

В суботу вечорі, 28. вересня ц. р., згинув від револьверової кулі ще один православний священик на Волині, а саме: парох із села Ставок, волости Деражне на Костопільщині, *Арсен Татура*, людина літ 50 років

Того вечора в одній із селянських хат молодь зібралася на вечерниці. Небіжчик заглянув на кілька хвилин до цієї хати, як звичайно, дав молоді деякі вказівки й пішов додому. В тому часі, коли він пив чай у кімнаті, з якої веди на зашклений ґанок теж шкляні двері, хтось досі невідомий вистрілом із револьверу через дві пари шкляних дверей ранив його смертельно.

Похорони небіжчика свящ. Татури відбулися 1. жовтня при участи кільканацяти священиків. На похорони прибув і повітовий староста. У звязку з убивством поліція заарештувала кількох хлопців, між іншим і тих, що були на вечерницях. Далі таємницю вбивства, напевне, вияснить слідство.

Ми тут можемо лише подати деякі моменти з життя села взагалі. Здається, в минулому році хтось напередодні свята прикрасив огорожу біля церкви жовто-блакитними прапорцями. Хтось доніс поліції. А далі слідство, арешти й суд. Почалося, як звичайно, незадоволення серед молоді.

До цього дійшла друга обставина: молодше селянство с. Ставок від довшого часу бореться за українізацію церкви. Небіжчик свящ. Татура противився. З яких мотивів, не знаємо. Ріжно кажуть, навіть і те, що особисто був проти української мови в церкві. Можливо, що відогравало якусь ролю побоювання якихнебудь сумних для себе наслідків.

Врешті під натиском селян, чи властиво їх молодшої частини, небіжчик заявив, що справу обміркує, але для цього мусить мати вимогу на письмі. Зібралися молодші та підписали таке домагання.

І дивний збіг обставин: управа каменоломів у так званій Івановій Долині („Янова Доліна“) виповіла працю всім тим, що підписали заяву про українізацію церкви. Здається, що трагічного дня саме усунули їх від праці в каменоломах.

Всі ці обставини та збіг ріжних подій дають багато до думання над тим сліпим кутом, у який загнане життя української молоді Волині, що зростає у своїй національній свідомості в надзвичайно швидкому темпі, в міру зросту ріжних обмежень і перешкод.

Але це питання вимагає спеціяльного обміркування. А покищо — маємо на Волині ще одну могилу священика, що згинув від скритовбивчої кулі.

Н. Н.

В справі злуки Учительської Громади із Вз. Пом. чю Українського Вчительства

ВИЯСНЕННЯ ГОЛОВИ Т-ВА „В. П. У. В.“.

З нагоди Загального Збору Т-ва „Учительська Громада“ появилося в ч. 354. „Діла“ з дня 24. вересня ц. р. звідомлення, де між іншим сказано таке: „Від Т-ва Взаїмна Поміч Українського Вчительства“ вийшла пропозиція, щоб злучити його з Учительською Громадою“. Після переговорів покищо ця справа припинена через розбіжність думок між представниками обидвох організацій щодо фінансових та інтелектуальних справ.“

Щоб члени В. П. У. В. і члени Учительської Громади були вірно поінформовані та щоб не ширилося непотрібне баламутство, вважаю своїм обовязком подати до цієї заяви своє пояснення. Правда, що пропозиція злуки обидвох товариств вийшла від В. П. У. В., але не в тому розумінні, щоб „Взаїмну Поміч Українського Вчительства“ злучити з „Учительською Громадою“. В. П. У. В. має бодай пять разів більше членів, ніж Учительська Громада та бодай десять разів більше майно. При такому стані річей не могло бути мови про те, щоб В. П. У. В. лучити в У. Г., бо рідко в суспільному житті людей бувають випадки, щоб більше прилучувати до меншого. Могла бути тільки мова про злуку чи там фузію обидвох споріднених ідейно і статутово товариств на засадах, передбачених і згідно прийнятих умовах.

Справа злуки вправді припинена через ріжницю думок між представниками обидвох організацій, алеж знов і не в інтелектуальних та фінансових справах. Щодо фінансових справ, то мушу ствердити, що представники Т-ва В. П. У. В. йшли на якнайдальші уступки, — бо годилися на приняття всіх, навіть найстарших членів Т-ва У. Г. до злученої організації з рівними правами дотично користання з фінансових та економічних надбань свого Т-ва на правах, передбачених і для власних членів, якщо вони вступають до організації в пізнішому віці. Також не могло бути розбіжности думок щодо інтелектуальних справ, бо про ці справи взагалі не було балачок. До тогож — стверджую це прилюдно — інтелектуальні звязки між народнім і середньошкільним українським учительством наладнані позитивно вже давніше тим чином, що декілька представників середньошкільного вчительства працює вже від кількох літ у педагогічно-наукових видавництвах організації українського народнього вчительства В. П. У. В.

Передовсім переговори припинилися з тої причини, що представники Т-ва „Учительська Громада“ зажадали зміни статуту та зміни самої назви Т-ва В. П. У. В., бо, мовляв, амбіція і престіж середньошкільного вчительства не позволяє на те, щоб воно розвязувало своє Т-во та вступало

до нашого з тою самою назвою і тим самим статутом. Представники Т-ва В. П. У. В. заявляли, що не добачують оправданої потреби змінювати назву Т-ва, бож В. П. У. В. може бути організацією і народнього і середнь- і вищешкільного українського вчительства (треба памятати, що В. П. У. В. має поважне майно; зі зміною назви Т-ва мусіло б прийти автоматично переінтабуляція цього майна, а це потягнулоб за собою зайві величезні витрати на кошти переінтабуляції). В основі представники Т-ва В. П. У. В. не противилися вимові зміни статуту, але вважали, що ця справа може стати актуальною щойно аж після фактичної злуки обидвох заінтересованих організацій, щоб усі члени фактично й формально могли мати вплив на зміну статуту. В основу зміни статуту лягли б тоді не теоретичні міркування, але реальні розвиткові потреби нової станової організації, подиктовані досвідом і вимогами життя.

Коли ж представники Т-ва „Учительська Громада" від тих двох „принципіяльних справ" — як казали — не могли відступити, переговори мусіли бути перервані, бо представники Т-ва В. П. У. В. вважали, що подільно шкода часу на ялові дискусії.

Іван Лилик,
голова Т-ва В. П. У. В.

НОВИНКИ.

— **Одинока українська фабрика футер** „Хром". Пр.-Торг. Спілка з о. п. у Львові, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всілякого рода футряні шкірки, як також приймає до крашення і перерібки уживані футра.

— **„Газету Польську" заборонили в Чехословаччині.** Чехословацьке м-ство внутрішніх справ у порозумінні з м-ством закордонних справ відібрало дебіт і заборонило продавати в Чехословаччині „Газету Польську", що появляється в Варшаві та „Наш Край", що появляється в польському Тешині.

— **Львівська хроніка.** На Замарстинові при вул. Вузькій 37 скінчила самогубством 43-літня Олена Фаліо, вбивши собі кухонний ніж у серце. Причина самогубства нервовий розстрій. — Рахеля Кох із вул. Джерельної 67 повідомила поліцію, що її 16-літній син, який на пл. Теодора торгував галянтерією, пропав тому два дні. — На вул. Сонішній якась жінка оставила 2-літнього хлопчика. Дитину віддали до дільничевого уряду.

— **Не мають масла в Англії.** Від двох місяців — як повідомляє „Морнінг Пост" — в усій Англії відчувають велику недостачу масла. Ціни дуже підскочили, а в звязку з цим консумція маргарини зросла на 20 прц. Ціни маргарини також пішли вгору.

— **Ріжні вістки.** На конгресі англіканської церкви кентерберійський архиєпископ виступив з гострою промовою проти Італії, що почала війну і похвалив становище Англії. — При будові нового 8-поверхового дому в Москві завалився ввесь один поверх — 16 убитих. — Льондонська преса повідомляє, що колишня московська чрезвичайка переіменована на „департамент державної забезпеки"; тайні агенти матимуть ту саму рангу, що старшини червоної армії. — До Японії виїзджає окрема німецька економічна місія. — 1-го жовтня було в Англії 1,958.610 безробітних — на 11.000 більше як попереднього місяця, а 123.377 менше як минулого року в тому самому часі. — У фабриці фарб у Шікаґо вибух забив 20 осіб і ранив кількадесять. — Невідомі вороги монархії підложили бомбу в Атенах під дім, де король Юрій залишив свою обстанову.

— **Ватикан буде боронитись пасивно.** Були звістки, що у Ватикані будують залізобетонове підземелля на випадок, якби на Рим налетіли абісинські літаки. Плян цей висунули військові кола, але папа на нього не згодився. „Оссерваторе Романо" поміщує заяву папи в цій справі. Папа вірить, що за собор св. Павла заступиться сам його небесний перший апостол і що на церкву, яку щанували досі християнські та поганські війська, ніхто не буде кидати бомби. На кожний випадок у хвилині наїзду ворожих літаків усі світла у Ватикані згаснуть.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 2:2 (2:1).

Україна: Гуцул; Зелінський, Воробець; Цимбала, Гошовський, Яким'ів; Підлісецький, Скоцень, Мікльош, Краєвський, Сиротюк. Останні змагання за мистецтво Ліги зуміла Україна зремісувати. Але гра чорно-червоних не потрафила захопити численню зібраної публики. Бо Україна з минулих літ була би напевно віддслала Гасмонею в слабій формі, як у цих змаганнях, з доброю порцією воріт. На висоті стояло лише оборонне тріо. Гуцул певний, в пропущених воротах не поносить вини, Воробець певний як звичайно, але і Зелінський вдоволяв. В помочі ще найкраще грав Гошовський і він завзяно співпрацював з нападом, обі бічні Цимбала і Яким'ів за багато трималися позаду, замість йти за нападом, коли цього вимагала ситуація. В нападі лише двох вдоволяло, а саме Скоцень і почасти Мікльош. Перший має всі дані бути добрим грачем, має добрий стріл і вмілу техніку, може ще за мало оборотний. Мікльош до гри мусить мати добрих партнерів, щоби його розуміли. Краєвський грає цілком без пляну, а під воротами зовсім не дописує. Найслабші пункти України — це обі крайники і провід мусить за всяку ціну на згадані позиції підшукувати відповідних грачів. Сиротюк може мати на крилі частинні успіхи лише тоді, як має слабого поміченика проти себе, а старому Підлісецькому належиться вже заслужена емеритура. Гра стояла на низькому рівні, в першій половині більше з гри мала Україна, в другій Гасмонея. Ворота для України добули Скоцень і Мікльош, для Гасмонеї Александрович і Шляф.

КОРОНА — СЯН 2:1 (0:1, 1:0, 0:0, 1:0).

Рішаючі змагання за мистецтво А-кляси західної округи закінчилися щасливою і не зовсім заслуженою перемогою самбірської Корони. В першій частині більше з гри має Сян, але напад запропащує цілий ряд догідних ситуацій, у 20 хв. Корона не використовує карного (Штаєрман), у 39 хв. здобуває Сян ворота зі стрілу Дигдалевича з подання Біницького. По зміні більше з гри має Корона і в 12 хв. вирівнює. Під кінець Сян атакує і у 43 хв. суддя диктує карного до Корони за руку оборонця. Сян має нагоду змагання виграти, але Дигдалевич перестрілює. В догринці 2 × 15 мін. Сян знова має перевагу, але всі стріли боронить воротар противника, а гострий стріл Турка з певної позиції трафляє в поперечку. В наступній зміні добуває Корона з замішання рішаючі ворота у 2 хв. В Сяні грала добре поміч з Кішлою (бувшим грачем України) на чолі. Напад грав у полі добре, але не дописував під воротами. Оборонне тріо пересічне. В Короні найкращим грачем був воротар і йому дружина завдячує перемогу. Судіював дуже добре п. Земан. Видців на обох змаганнях около 2.500.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КРАКІВ. Висла — Погонь 3:1 (1:1).
ВАРШАВА. Легія — Краковія 3:2 (2:0).
КАТОВИЦІ. Шлеськ — Гарбарня 3:1 (1:1).
ПОЗНАНЬ. Варта — Л. К. С. (0:0).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

РЯШІВ. Погонь (Стрий) — Ресовія 3:1 (2:1).
ПЕРЕМИШЛЬ. Чувай — Огніско 5:0 (2:0).

ЗА ВХІД ДО ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — К. С. Домб 2:1 (1:0).

ЗМАГАННЯ В КРАЮ.

ТЕРНОПІЛЬ. Креси — Поділля 5:0 (3:0).
ХОДОРІВ. Віл — Ходоровя 3:1 (2:0).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Понеділок, 14. X. год. 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці".
Вівторок, 15. X. год. 8.15 веч. Концерт Йосифа Шмідта.

Театр Ріжнородностей.
Нечинний.

Український Молодий Театр Заграва під арт. проводом г. Блавацького.
Самбір
Понеділок 14. X. Прем'єра! „Обітована земля" О. Олеся.
З Самбора Театр відвідає Старий Самбір.

Цирк „Арена", вул. Городецька ч. 37.
Понеділок, 14. жовтня одна вистава в год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Бунт молоді", „Мати, що вбила власну дитину".
АПОЛЬО: „Ванусь" (Дишша).
АТЛЯНТИК: „Пепо" („Жінка за 1.000 рублів") фільм в рос. мові.
ВАНДА: „Віва Вілля".
ГРАЖИНА: „Дівчата в однострою".
КАСІНО: „Хрестоносні походи" (реж. Сесіля Міля).
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чорт не жінка".
МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве", „Живи та смійся".
МІРАЖ: „Поворот Франкенштайна" (Борис Карлов").
МУЗА: „Я збігаєць".
ПАКС: „Молодий ліс" і додатки.
ПАЛЯС: „Дві князі".
ПАН: „Червоний султан" (Абдул Гамід) і додаток.
РАЙ: „Пісня козака" (Хозе Мохіка).
СВІТ: „Жінка в золотій клітці", „Дентист-чародій".
СОНЦЕ: „Жінка під контролею", „Мобілізація в Сонці".
СТИЛЕВЕ: „Катюша" і ревія „Лапцюг щастя".
ТОН: „Іреля, королева пісні".
УТІХА: „Серце індіянки" та ревія.
ХИМЕРА: „Малий полковник" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Понеділок, 14. жовтня 1935.

Відень (506,8) 16.05 Концерт солістів (Грегоріг сопр., скрипка, форт. Баєр барит.), 20.00 Вес. стирійська авдиція, 21.00 Година Риш. Вагнера (сп.. муз.). **Братислава** (298,8) 17.15 Оп. арії, 20.55 Пробоєві пісоньки, 21.20 Скр. сонати. **Кошиці** (259,1) 19.10 Пісні про жайворонка. **Прага** (470,2) 12.35 Концерт, 17.40 Циг. романси. **Париж** (1648) 13.15 Симф. концерт, 21.45 Камер. концерт. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 12.00, 17.00 Концерт, 20.10 Веселий радіокабарет. **Гамбург** (331,9) 13.15 Концерт, 23.00 Вок. дуети. **Кенігсвустергавзен** (1571) 17.40 Віольончеля. 22.30 Музика. **Кельн** (455,9) 22.20 Шубертові твори. **Ляйпціг** (382,2) 19.30 Мельодії з нових оперетоk. **Будапешт** (549,5) 17.40 Скрипька, 21.40 Квартет. **Мілано** (221,2) 11.30 Популярна музика, 17.05 квінтет. **Рим** (420,8) 19.15 Розр. музика, 20.50 „Ева" оп. Легара.

Вівторок, 15. жовтня 1935.

Відень (506,8) 12.60 Симф. концерт, 17.25 Солісти (Кастана сопр., Санта бас), 18.55 „Тангайзер" оп. Вагнера. **Брно** (325,4) 18.30 Форт. ресітал, 19.55 Сумні й веселі пісоньки. **Кошиці** (259,1) 17.40 Для Закарпаття. **Прага** (470,2) 15.00 Квінтет. 18.20 Пісні нім. композиторів із Чехії, 19.10 Концерт військ. орх., 21.25 Соната на скр. і форт. **Париж** (1648) 13.15 Легка муз., 21.45 Вечір пісеньварів. **Білгород** (437,3) 12.00 Нар. мельодії, 16.30 Сп. ресітал Іди Боннов, 20.00 Нар пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Осінні мельодії в вик. орх., 19.30 Молодечі пісні Вольфа, 20.10 „Ганс Сахс" оп. Льорцінга. **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Музика, 19.30 Два фортепіяни. **Ляйпціг** (382,2) 22.30 Пісні (Відлі барит.), 23.00 Оперетокові мельодії. **Мінхен** (405,4) 12.00 Вок.-муз. концерт. 16.10 Форт. соната ц-дур Брамса. **Будапешт** (549,5) 13.40 Форт. ресітал, 18.55 Гітара, 21.25 Циг. музика. **Міляно** (221,2) 12.30 Попул. муз., 20.50 „Фіор де Неве" оп. Бляика. **Рим** (420,8) 13.30 Розр. концерт, 19.15 Легка музика, 22.00 Камер концерт.

Львівське радіо.

Понеділок, 14. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник. 12.15 Клас. музика з гр. пл., 13.25 Хвилинка для жінок, 13.30 Легка музика, 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Концерт тангової трупи, 16.00 Лекція німецької мови, 16.15 Співочий ресітал Софії Темницької в супр. форт., 16.45 Скеч. „Колін і Ска" на осн. Фр. Гелера, 17.00 Гутірка про вакац. табор для дівчат, 17.15 Поезії Вікт. Зехентера, 17.20 Концерт сальон. орх., 17.50 Гутірка Брун. Вінавера, 18.00 Суіта на два форп. Сергія Рахманінова, 18.30 Діти Марії Конопніцької, 18.49 Сільва рерум. 18.50 Легкі пісоньки з гр. пл., 19.00 Усміх Підгаля, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 50.30 Хвилинка Крайзлера з гр. пл., 20.45 Веч. денник. 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 „Гандзя мала вчора вільне" спогад, 21.30 Літ. вечір: Релігійність Ів. Касоровича, 22.00 Симф. концерт, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Вівторок, 15. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Байка для мол. дітей, 12.30 Концерт, 13.25 Хвилинка для жінок, 13.30 З ринку праці, 14.23 По дві пісоньки з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Легка музика, пісоньки, 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Музика з гр. пл., 16.35 Вся Польща співає, 17.00 Що роблять із вадіа, 17.15 Безсмертні Шубертові мельодії — кам. орх., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Форт. ресітал 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум, 18.40 **Арії та пісні в вик. Софії Надраги: 1) Дж. Паісієльо: „Не кор пію нон мі сенте"**, 2) Марчельо „Іль міо бель фако, 3) Моцарт: Арія з оп. „Фігарове весілля", 4) Кудрик: „Сон", 5) Алчеський: „Літні ночі", 6) Кудрик: „Думка", 19.00 Примус чи обовязок, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.10 Концерт орх., 20.30 Йосиф Шмідт із гр. пл., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 „Пригода в Гранд Готелі" оперетка П. Абрагама, 22.30 Онуфрій Копчинський праводавець польської мови, 22.45 Музика з гр. пл., 22.48 „Інстинкт щирости" оповідання Вільг. Раорта, 23.05 На добраніч — музика з гр. пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Золоті та срібні вироби, перстені, шлюбні обручки тощо, продає дешево славнозвісна католицька фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, Марійська пл. 5. Полагоджує всякі направки. 81

Робочі убрання, охоронні плащі, комбінезони, пільотки, вітрівки, кальтони, шкільні плащики, студентські однострої поручає по фабричних цінах: Виробна „Палюм". Львів, Гетьманська 22, побіч Промислового Музею. 325

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10